

Philip Dwyer & Mark S. Micale (toim.): On Violence in History

MIIKKA VUORELA

Philip Dwyer & Mark S. Micale (toim.): *On Violence in History*. Berghahn Books, Oxford. 2020, 147 s., ISBN 978-178-920-465-0.

VÄKIVALLAN KEHITYKSESTÄ

Rikollisuuden historiaa hallitsevat väkivalta- ja omaisuusrikokset, jotka ovat aina olleet erilaisista rikostyypeistä yleisimpiä ja vakavimmiksi koettuja. Historiallisessa kriminologiassa painopiste on näistä kahdesta asettu- nut selvästi enemmän väkivallan tutkimuk- seen. Pääsyitä lienevät väkivallan suhteelli- nen muuttumattomuus sekä lähdeaineiston saatavuus. Toisen ihmisen fyysinen vahin- goittaminen ei ole samalla tavalla yhteiskun- nallisista olosuhteista riippuvainen ilmiö kuin vaikkapa 1990-luvulla rikostilastoja hal- linneet shekkipetokset. Vakavasta väkival- lasta, erityisesti henkirikollisuudesta, jää myös kaikkein pitkäaikaisimpia ja kattavim- pia merkkejä lähdeaineistoon. Väkivallan historiaa voidaan tutkia konkreettisesti jopa kymmeniä tuhansia vuosia vanhoista luulöy- döistä.

Väkivalta koetaan yleisesti kiehtovaksi ai- heeksi, mikä näkyy tällä hetkellä esimerkiksi true crime -viihteen kulutuksessa. Aiheen kiinnostavuus ja lähdeaineistojen saatavuus ovatkin houkuttelleet useita populaarikirjaili- joita tarttumaan väkivallan historiaan. Nämä suurta huomiota saaneet kirjat ovat olleet omiaan muokkaamaan suuren yleisön käsi- tyksiä väkivallan kehityksestä. Keskeisim- mäksi on noussut yhdysvaltalaisen psykologin Steven Pinkerin vuonna 2011 julkaisema

teos *The Better Angels of Our Nature: Why Violence has Declined*. Pinker esittää, että väkivallan määrä on jokseenkin tasaisesti vä- hentynyt koko ihmislajin olemassaolon ajan.

Pinkerin kirjan vaikutukset näkyvät esimer- kiksi kriminologian opetuksessa. Aloittaes- sani opetustyön vajaan kymmenen vuotta sit- ten opiskelijoiden vallitseva käsitys oli, että väkivaltaisuus olisi pikemminkin lisääntynyt ajan saatossa. Nykyään opiskelijat osaavat kuitenkin kertoa, että elämme ihmiskunnan historian väkivallattominta aikaa. Käsityksen muuttumiseen on ilmeisesti vaikuttanut Pin- kerin väitteiden säännöllinen medianäky- vyys. Sinänsä monet Pinkerin ajatuksista ei- vät ole uusia. Hän hyödyntää esimerkiksi Thomas Hobbesin Leviathan-teoriaa (Hob- bes, 1651) ja Norbert Eliasin sivilisaatioteo- riaa (Elias, 2000) selittäessään, minkä vuoksi kehittyneissä valtioissa on vähemmän väki- valtaa kuin heikommassa valtioissa tai esival- tiolisissa yhteisöissä. Pinkerin onnistunut popularisointi on kuitenkin nostanut aiheen julkisen keskustelun näyteikkunaan.

Pinkerin väitteisiin on suhtauduttu myös epäilevästi. Tunnetuin esimerkki on huomata- tavaa julkisuutta saanut alankomaalaisen Rutger Bregmanin vuonna 2020 julkaisema *Human Kind: A Hopeful History*, joka niin ikään pyrkii popularisoimaan väkivallan his- toriallista kehitystä. Bregman on kuitenkin

eri mieltä kuin Pinker ja ilmoittaa kannattavansa Jean-Jacques Rousseau'n käsitystä ihmisestä, joka on luonnontilassa rauhallinen olento. Bregman esittää voimakasta kritiikkiä Pinkerin tulkintoja kohtaan ja toteaa, että väkivalta lisääntyi vasta maanviljelyksen alkamisen myötä. Maanviljelys tuotti ylijäämää, joka mahdollisti suurempien ihmisjoukkojen kerääntymisen yhteen vakituisiin asutuksiin. Maanviljelyksen myötä kehittyi myös omaisuuden käsite. Pysyvät asutukset, kasvava ihmismäärä ja omistamisen halu johtivat Bregmanin mukaan siihen, että maanviljelysteiskunnat hävittivät väkivaltaisesti ympäröivät metsästäjä-keräilijäyhteisöt – käynnistämällä samalla ihmiskunnan väkivaltaisen ajanjakson.

Bregman esittää myös, että maanviljelysteiskuntaan siirtyminen oli ihmiselle henkisesti tuskallinen prosessi, jonka yhteydessä menetimme luontaisen elämäntapamme ja korvasimme sen riitoihin houkuttelevalla omistusoikeuteen perustuvalla yhteiskunnalla. Omaisuuden tavoittelu ja epäluonnollisen elämäntavan aiheuttama stressi ovat purkautuneet vuosituhsien saatossa väkivaltaana. Bregmanin mukaan väkivaltaisuus olisi kuitenkin vähentynyt sitä mukaa, kun olemme totutelleet elämään uudessa elinpiirissä. Hän toteaa prosessin olevan hidas, koska meillä ei ole siihen evolutiivisia valmiuksia. Siten Bregman kannattaa Pinkerin tavoitusta väkivallan pitkän aikavälin vähenemisestä, lukuun ottamatta metsästäjä-keräilijäkautta, jolloin ihmiskunta eli väkivallattomassa olotilassa.

Tiedettä popularisoivien myyntimenestysten kautta väkivallan historiasta välittyy kaksi kertomusta väkivallan vähenemisestä. Kertomusten pääasiallinen ero on korkean väkivaltaisuuden kauden ajoittaminen joko ihmiskunnan aamuun (Pinker) tai maanviljelyskauden alkuun (Bregman). Pinkerin luoma

kuva on ollut näistä selvästi vaikutusvaltaisempi, vaikka Bregman onkin saanut paljon mediahuomiota. Pinkerin ja Bregmanin ajatusten näinkin laaja esittely tämän kirja-arvostelun alussa on perusteltua, koska käsillä oleva teos, Philip Dwyerin ja Mark S. Micallen toimittama *On Violence in History* on kirjoitettu suoraksi kritiikiksi Pinkerin esittämiä ajatuksia kohtaan. Lyhyesti kuvattuna teos on ammattihistorioitsijoiden vastalause Pinkerin amatöörihistorioitsijan näkökulmalle, joka on lähteiltään ja menetelmiltään puutteellinen ja johtopäätöksiltään karkeasti yksinkertaistava. Kirja on julkaistu samoihin aikoihin Bregmanin *Human Kindin* kanssa eikä siten käsittele siinä esitettyjä väitteitä. Pinkeriin suunnatut argumentit ovat kuitenkin soveltuvia myös Bregmanin kriittiseen arviointiin.

Keskeinen ero käsiteltävän kirjan ja edellä mainittujen popularisointien välillä on se, että *On Violence in History* -teoksen kohdeyleisönä ei ole keskiverto kansalainen, vaan se on kirjoitettu tutkimusyhteisölle. Kirjan tausta on mielenkiintoinen. Pinker on kohdannut vakavasti otettavaa ja ankaraa akateemista kritiikkiä heti kirjansa julkaisemisesta saakka, mutta hän ei kirjoittajien mukaan ole vastannut siihen asiallisesti. Pikemminkin päinvastoin, Pinker on julkisuudessa esittänyt häneen kohdistetusta kritiikistä olkiukkomaisia versioita osoittaakseen suurelle yleisölle niiden virheellisyyden. Varsinaiseen tieteelliseen keskusteluun Pinker ei ole kuitenkaan osallistunut. *On Violence in History* -teoksen luvuissa pohditaankin useaan otteeseen, minkä vuoksi Pinkerin ajatukset ovat muodostuneet kollektiiviseksi todellisuudeksi, vaikka ne ovat hyvin alttiita tieteelliselle kritiikille.

On Violence in History koostuu yhdestätoista luvusta, joista jokaisen on kirjoittanut eri kirjoittaja. Lisäksi teoksessa on esipuhe ja johdanto. Ensimmäisissä luvuissa käsitellään

väkivallan historiaa jossain tietyssä ympäristössä ja osoitetaan, miten Pinkerin väitteet ovat siltä osin puutteelliset tai virheelliset. Linda Fibiger kirjoittaa esihistorian bioarkeologisesta tutkimuksesta, Matthew Trundle klassisesta Ateenasta, Sara M. Butler keskiajan Englannista, Nancy Shields Kollmann Venäjästä, Philip Dwyer valistusajasta, Richard Bessel modernista maailmasta ja Caroline Elkins 1900-luvun Iso-Britannian valtakunnasta. Viimeisessä neljässä luvussa Randolph Roth, Joanna Bourke, Daniel Lord Smail ja Mark S. Micale arvioivat kukin Pinkerin teosta yleisemmästä historiallisesta näkökulmasta. Esittelen tässä kirja-arvostelussa tarkemmin kaksi keskeisintä teemaa, jotka läpileikkaavat teoksen artikkelit: lähdekriittisen näkökulman ja väkivaltakokemuksen kulttuurisidonnaisuuden.

LÄHDEKRIITTINEN NÄKÖKULMA

Teoksen läpi tuodaan esille kriittisiä huomioita Pinkerin lähdeaineiston valinnasta ja käsittelystä. Lähdekriittisen näkökulman korostuminen on sikäli ymmärrettävää, että alkuperäisessä teoksessa vyörytetään lukijan silmille huomattava määrä erilaista aineistoa ihmiskunnan varhais historian hämäristä aina 2000-luvulle saakka. Bregman kuvaileekin elävästi, kuinka hän joutui vuosiksi hylkäämään teesinsä rousseaulaisesta ihmiskuvasta kaikkien Pinkerin esittelemien tilastojen painon alla (Bregman, 2020, s. 77).

Pinker väittää, että ihminen oli väkivaltaisimmillaan metsästäjäkeräilijäkaudella ennen maanviljelyskulttuurien syntymistä. Hän perustaa käsityksensä korkeaa väkivaltaisuutta osoittaviin mesoliittisen kauden luulöytöihin

ajalta ennen maanviljelyksen alkua. Bioarkeologian asiantuntija Linda Fibiger toteaa kuitenkin, että Pinkerin teorian mukaan väkivallan olisi pitänyt alkaa vähentyä jo neoliittisellä kaudella, mutta niin ei kuitenkaan tapahtunut, vaan mesoliittisen ja neoliittisen kauden luulöydöt kertovat suhteellisen samankaltaista kuvaa väkivallan esiintyvyydestä.¹ Pinker ei käsittele lainkaan neoliittisiä luulöytöjä, vaikka niistä olisi saatavilla tietoa paljon kattavammin ja aineisto olisi laadukkaampaa kuin mesoliittikaudelta.² Fibiger kysyykin, minkä vuoksi Pinker on jättänyt neoliittikauden tarkastelunsa ulkopuolelle, vaikka se merkitsi yhtä ihmiskunnan historian suurimmista muutoksista.

Toisena esimerkkinä lähdekriitikkistä ovat Sara M. Butlerin arviot Pinkerin keskiajan Englantia koskevista tulkinnoista. Butler jakaa Pinkerin keskiajalta hyödyntämät lähteet neljään luokkaan: 1) karneat kuvat kidutusvälineistä ja teloituksista, 2) Arthurin ajan romanssit, 3) tekaistut tilastot ja 4) puutteelliset tilastot. Kolmen ensimmäisen lähdeluokan ongelmat on helppo havaita. Kuten Butler kirjoittaa, Arthurin ajan romanssien käyttäminen keskiajan elämän kuvauksena on sama asia kuin tutkisi Vietnamin sodan veteraanien elämää Rambo-elokuvien perusteella. Tekaistuilla tilastoilla hän tarkoittaa Matthew Whiten ja Rudolf J. Rummelin väkivaltatilastoja, jotka on todettu paikkansapitämättömmiksi.

Neljäs lähdeluokka on erityisen mielenkiintoinen, koska tilastot ovat tunnettuja myös historiallisessa kriminologiassa erityisesti Manuel Eisnerin tutkimusten kautta (ks. esim. Eisner, 2003 ja Eisner, 2014). Tilastot

¹ Mesoliittisen kauden ja neoliittisen kauden erotettava tekijä on maanviljelyskulttuurien synty.

² Bregman (2020) tosin katsoo Pinkerin käsittelevän *nimenomaan* neoliittisiä luulöytöjä ja siten tekevän virheen aineistojen tulkinnassa.

perustuvat tunnettujen kriminologien, Eisnerin ja Ted Gurrin työhön. Heidän lähdeaineistonsa ovat kuitenkin jo pitkään olleet historiantutkijoiden kovan kritiikin kohteena, vaikka niitä ei pidetäkään samalla tavalla ilmeisen virheellisinä kuin kolmannen kohdan tekaistuja tilastoja. Kyse on ennemminkin riittävän historiallisen kontekstisidonnaisuuden puutteesta. Butler kirjoittaa: ”Gurr and Eisner have little understanding of the context from which these numbers have been plucked; Pinker has none.”

Lähdekriittiseen arviointiin yhdistyy useassa kohden myös kommentteja historiantutkimuksen tutkimustradition ja metodologian puutteellisesta ymmärryksestä. Kirjoittajille nämä aihepiirit kietoutuvat yhteen: Pinkerin katsotaan käsittelevän epäluotettavia, jopa tekaistuja lähteitä ja sen lisäksi hylkäävän historiantutkimuksessa vakiintuneiden työskentelytapojen ja tieteenfilosofisten käytäntöjen noudattamisen. Butler toteaa Pinkerin puuhastelevan historian parissa ilman, että vaitautuisi huomioimaan historiantutkimuksen olevan oma tieteenalansa, jolla on vakiintuneet käytännöt ja menetelmät. Hän pohdiskelee, että Pinker saattaisi ymmärtää historiantutkijoiden närkästyksen, jos kyökkipsykologi ilman vähintäkään psykologisen teorian tuntemusta yrittäisi vallata itselleen Sigmund Freudin valtaistuinta. Philip Dwyer on lyhytsanaisempi sanoessaan, että Pinkerin teesit epäonnistuvat, koska hänellä on niin vähäinen ymmärrys historiasta ja historiantutkimuksen metodologiasta.

VÄKIVALTAKOKEMUKSEN KULTTUURISIDONNAISUUDESTA

Lähde- ja menetelmäkritiikin ohella toinen usein toistuva teema *On Violence in History* -teoksessa on väkivallan ja väkivaltakoke-

musten kulttuurisidonnaisuus. Kulttuurisidonnaisuuskritiikissä esiintyy kaksi erilaista pääargumenttia. Ensinnäkin kyse on erosta väkivallan tilastollisessa määrässä ja kyseisenä aikakautena eläneiden ihmisten kokemuksesta oman elinpiirinsä väkivaltaisuudesta. Toiseksi kyse on siitä, että väkivallan määrä on ollut sidoksissa tarkkailijan yhteiskunnalliseen asemaan eikä hänen kokemuksensa ole pätevä mittari väkivallan esiintyvyydestä kaikkien yhteiskuntaluokkien ja kansanosien keskuudessa.

Ensimmäinen argumentti väkivallan määrän ja väkivaltakokemuksen erosta on kriminologille yhtä aikaa haastava ja helppo. Yhtäältä kriminologiassa tutkitaan väkivaltaisuuden tason vaihtelua eri aikoina ilman, että tutkijat pysähtyisivät miettimään, *kokivatko* Pohjanmaan puukkojunkkarikauden asukkaat oman elinpiirinsä olevan erityisen väkivaltainen. Vastaus kysymykseen todennäköisesti olisi, että kyllä kokivat, mutta tarkoitan, ettei tuota kysymystä ainakaan kovin usein lausuta ääneen. Toisaalta kriminologit ovat nykypäivänä hyvin tietoisia siitä, että tavallisen kansalaisen kokemus väkivallan esiintyvyydestä ja väkivallan uhriksi joutumisen riskistä ovat aivan eri asioita kuin todellinen esiintyvyys ja riski. Yksilöiden rikollisuuden pelkoa ohjaavat enemmän esimerkiksi media uutisointi kuin henkirikostasot, minkä vuoksi rikollisuuden pelko on Suomessa noussut samaan aikaan kuin henkirikollisuus on vähentynyt.

On Violence in History -teoksessa argumenttiin paneudutaan nimenomaisesti. Esihistoriaa käsittelevä Fibiger esimerkiksi huomauttaa, ettemme voi tietää, mitä metsästäjäkeräilijät ovat oman elämänsä väkivaltaisuudesta ajatelleet. He elivät elämäänsä siinä hetkessä omassa ajassaan eivätkä tilastona historiankirjan sivulla. Sen vuoksi saattaakin olla olennaista pohtia, oliko elämä kokemuksellisesti väkivaltaista, tuntuiko se pelottavalta ja

raa’alta, vai tuntuiko se vain tavalliselta elä-mältä, jonka ylle paljon myöhemmän ajan tutkija lyö väkivaltaisen leiman.

Mielestäni tärkeämpi kulttuurisidonnaisuus-kritiikin osa-alue on kuitenkin argumentti siitä, että on tärkeää kysyä, kenen kokema väkivalta on historiallisesti vähentynyt. Pinkerin kuvaama humanismin ja rationaalisuuden voittokulku ja väkivallan väheneminen ovat usein tapahtuneet jonkin ihmisryhmän kus-tannuksella. Jos samaa sotatilannetta tarkas-tellaan hyökkäävän ja voittavan valtion näkö-kulmasta sekä puolustautuvan ja häviävän valtion näkökulmasta ovat valtioiden väestö-jen kokemukset väkivallasta aivan erilaiset. Yhdelle tilanne tarkoittaa voittoa, toiselle tappiota ja kuolemaa. Erityisesti kirjoittajien kritiikki kohdistuu siihen, ettei Pinker käsit-tele väkivaltaa siirtomaiden asukkaiden tai alkuperäiskansojen jäsenten näkökulmasta.

Mark S. Micale valaisee ajatusta kysymällä, mitä iloa on väkivallan asteittaisesta vähene-misestä joidenkin ihmisryhmien keskuudessa jossain päin maailmaa, jos sinun oma kan-sasi, kulttuurisi ja kielesi ovat lakanneet ole-masta. Vanhan sanonnan mukaan voittajat kirjoittavat historian, ja Pinkerin perusteesi väkivallan vähenemisestä ja ihmiskunnan historian rauhanomaisimmasta ajasta (nyky-hetkestä) on malliesimerkki voittajan näkö-kulmasta kirjoitetusta historiasta. Väkivalta on vähentynyt, voitto on saavutettu, mutta ketkä kaikki on raivattu tieltä ja keneltä ei enää nykyään kysyt?

KOKONAISUUDESTA

Kuten aluksi totesin, *On Violence in History* on kirjoitettu turhautuneena vastalauseena

---

³ Kursivointi on alkuperäisen kirjoittajan. Todetta-koon, että Butlerin artikkeli oli oma henkilökohtai-nen suosikkini teoksen artikkeleista. Hänen tapansa

Pinkerin asemalle historiallisen väkivaltatut-kimuksen auktoriteettina, joka säilyy siitä huolimatta, että hän vaikuttaa aktiivisesti välttelevän tiedeyhteisön kritiikkiä. Turhautumisen pukee parhaiten sanoiksi Sara M. Butler, jonka mukaan Pinkerin kirja tarjoaa kaikessa kyseenalaisuudessaan tärkeän ope-tuksen kaikille historiantutkijoille: ”Pinker’s message is reaching the masses and ours is not. Why aren’t academic histories read as voraciously as their popular counterparts? Surely, *that* is the question we need to ad-dress next.” (Bregman, 2020, s. 38.)³

Butlerin havainto ja siitä seuraava kysymys ovat erinomainen tiivistys todellisesta ongel-masta. Tiedettä popularisoivat amatöörihisto-rioiitsijat voivat hyvillä kirjoitus- ja markki-nointitaidoillaan muuttaa yleisiä käsityksiä historiasta ilman, että tieteellisen prosessin laadunvarmistus voi siihen vaikuttaa, vaikka yritykset olisivat kuinka tarmokkaita. Pinke-riin on kohdistettu tutkijoiden taholta yli vuo-sikymmenen ajan kritiikkiä, jonka sanan-käänteet ovat tieteellisen keskustelun sivisty-neeseen luonteeseen tottuneelle jopa häm-mentävän voimakkaita. Siitä huolimatta ni-menomaan Pinker on se auktoriteetti, joka käytännössä sanelee yleisen käsityksen väki-vallan historiallisesta kehityksestä.

Kokonaisuutena teoksen kirjoitukset muo-dostavatkin historiantutkimuksen puolustus-puheenvuoron. Kirjoittajat ovat (oikeutetusti) närkästyneitä siitä, että historiantutkimus nähdään alueena, jolle kuka tahansa voi tulla kirjoittamaan mitä tahansa ilman, että hänen tarvitsisi noudattaa tai edes ymmärtää histo-riantutkimuksen menetelmiä ja käsitteitä, saati noteerata alan tutkimustraditiota. Teok-

esittää akateemista kritiikkiä on poikkeuksellisen suora ja lukijan näkökulmasta viihdyttävä.

nessa alleviivataan myös sitä, että historian-
tutkimuksen eri osa-alueilla tarvitaan eri-
laista asiantuntemusta eikä esimerkiksi bioar-
keologiassa ja keskiajan historian tutkimuk-
sessa käytetä samoja työtapoja ja käsitteitä.
Jos jo esihistorian uutta luova tutkimus vaatii
sellaista erikoisosaamista, jota ei löydy edes
kaikilta historian tutkijoilta, miten kukaan
(Pinker) voi olettaa hallitsevansa suvereenisti
ja ilman koulutusta kaikkien historian vaihei-
den tutkimiseen vaadittavat aineistot ja me-
netelmät?

Olisi kuitenkin virheellistä väittää, että teok-
sessa suhtauduttaisiin Pinkeriin tai hänen te-
okseensa vihamielisesti, vaikka kritiikki on-
kin paikoin hyvin ankaraa. Useat kirjoittajat
nostavat esille teoksen hyvät puolia ja kehu-
vat sitä monestakin näkökulmasta. Kuvaavin
on kenties Randolph Rothin kuvaus kriti-
soimastaan kirjasta. Hän kirjoittaa, että on
vaikea olla kadehtimatta Pinkerin *Better An-
gelsia*, joka on suuri kirja, jonka lähes jokai-
nen historioitsija toivoisi kirjoittaneensa riip-
pumatta siitä, hyväksyykö sen argumentin
vai ei. Hän tiivistää kirjan olevan ”tour de
force”, todellinen voimannäyte.

Historialliselle kriminologille *On Violence in
History* ei välttämättä tuota suuria oivalluk-
sia. Pinkeriin ja yleisemminkin popularisoi-
tuihin pitkän aikavälin väkivaltaselityksiin
kohdistuvan kritiikin pitäisi olla entuudes-
taan alaan perehtyneen tutkijan tiedossa. Sa-
moin kriminologin pitäisi olla tietoinen kuu-
luvansa historian tutkimuksen yksinkertaista-
misen riskiryhmään. Vaikea on myöskään
ajatella, että kirjan ajatukset olisivat histori-
antutkijoille vieraita. Teoksen sisällöllistä
uutuusarvoa ei siten kannata liioitella. Kir-
joittajat kuitenkin tiedostavat sen. Varsinai-
sen uuden kritiikin sijaan teoksesta nousee
esille laajempia teemoja, joiden pohdinta on
antoisaa. Kiinnostavia kokoavia aihepiirejä

ovat esimerkiksi akateemisten historian tutki-
joiden marginalisointi populaarihistoriassa
sekä väkivallan historiallisen tulkinnan kult-
tuurisidonnaisuus.

Toinen kriittinen huomio teoksesta liittyy sen
suunniteltuun kohdeyleisöön. Tyyliiltään kir-
jan luvut liikkuvat tavanomaisen tutkimusar-
tikkelin ja tiedettä popularisoivan tekstin vä-
limaastossa. Tutkijalle tekstit ovat helppolu-
kuisia, mutta turhankin yksinkertaistettuja ja
usein herää tunne, että olisi syytä sukeltaa sy-
vemmälle yksityiskohtiin. Toisaalta herää
kysymys, soveltuuko kirja maallikkoluki-
jalle, joka kirjan itsensäkin mukaan kaikkein
eniten tarvitsisi sen tietoja. Teos vastaakin
mielestäni sisältönsä ja vaikeusasteensa pe-
rusteella parhaiten historian tutkimuksen har-
rastajan tarpeisiin.

Historiallisesta kriminologiasta kiinnostu-
neille kirjaa voi varauksetta suositella. *On
Violence in History* on mielestäni välttämä-
töntä luettavaa jokaiselle, joka pohdiskelee
väkivallan pitkän aikavälin kehitystrendejä,
mutta joka ei päivittäisessä työssään seuraa
historiantutkimuksen, antropologian tai ar-
keologian julkaisuja. Eniten teoksesta saanee
irti sellainen kriminologi, joka on ennestään
lukenut esimerkiksi Pinkerin *The Better An-
gelsin* ja kenties myös Bregmanin *Human
Kindin*. Näiden popularisoivien teosten luke-
misen jälkeen annos akateemista kritiikkiä
saattaa olla omiaan horjuttamaan käsityksiä
väkivallan historiasta.

KIRJALLISUUS

- Bregman, R. (2020). *Human Kind: A Hopeful History*. Bloomsbury.
- Dwyer, P. & Micale, M. S. (toim.) (2020). *On Violence in History*. Berghahn Books.
<https://doi.org/10.2307/j.ctv1k3nqkq.10>
- Eisner, M. (2003). Long-Term Historical Trends in Violent Crime. *Crime and Justice*, 30, 83–142.
<https://doi.org/10.1086/652229>
- Eisner, M. (2014). From Swords to Words: Does Macro-Level Change in Self-Control Predict Long-Term Variation in Levels of Homicide? *Crime and Justice*, 43, 65–134. <https://doi.org/10.1086/677662>
- Elias, N. (2000). *The Civilizing Process: Sociogenetic and Psychogenetic Investigations*. Blackwell.
- Hobbes, T. (1651). *Leviathan*.
- Pinker, S. (2011). *The Better Angels of Our Nature: Why Violence has Declined*. Viking Books.